

ЗАЕТОТО ПОКОЛЕНИЕ

Зает, зает, зает, зает, зает, зает... мъртъв!

Ричард е успял счетоводител. При една от срещите ни той ми каза: „Всяка седмица играя на лотарията, но винаги съм твърде зает, за да проверя дали съм спечелил.“ Той погледна към небето и тъжно каза: „Сигурно имам цяло състояние, без да знам за това.“ Ричард е пълноправен член на това, което наричам „Заетото поколение“. Не сме ли всички такива?

Знаеш ли за новия поздрав, който се е появил напоследък в обществото ни? Едно време след „Здравей“ казвахме неща като „Рагвам се да те видя“, „Как си?“ и „Наред ли е всичко?“. Сега след „Здравей“ казваме „Действаш ли непрекъснато?“. Това е новият ни поздрав. Нещо повече, очакваме отговорът да е твърдо „Да!“ Всъщност, да кажеш не, както правя аз от време на време, предизвиква дълбока загриженост и създава неловка ситуация, сякаш си споделил за смърт на близък човек или някакво бедствие.

В моите семинари, озаглавени „Успявай интелигентно“, често питам публиката: „Има ли тук човек, който днес е по-

малко зает, отколкото преди десет години?“ Обичайната реакция е бурен смях. Във всеки живот трябва да има моменти на заетост. Както пише в Библията: „Има време за всяко нещо, и сезон за всяка дейност под небето“ (Еклесиаст 3:1). Винаги ще има проекти, цели, празнуване на рождени дни и крайни срокове, които изискват повече време и енергия. Няма нищо лошо в това да сме заети от време на време, но повечето от нас са заети постоянно.

За Заетото поколение заетостта се е превърнала в начин на живот. Винаги сме или заети, или се правим на заети. Заетостта е нашият символ на високо обществено положение. Всеки път, когато обявяваме: „Зает съм“, казваме на останалите членове на Заетото поколение, че струваме нещо, че имаме стойност и че животът ни е важен. Мантрата ни е: „Зает съм, следователно съм добре.“ Да си зает е добре. Да си много зает е дори по-добре.

Отстрани да си зает изглежда адски впечатляващо и крайно необходимо. Изглежда като целенасоченост, фокусираност, целеустременост и огромна продуктивност. Ех, колко е хубаво да си така зает! Но отблизо заетостта често ни предава. Обикновено тя прикрива объркване, страх, тревога и болка. Заетостта е просто шум. Лишена е от истинско съдържание. Това важи в особено голяма степен за хората, които страдат от „постоянна заетост“.

Постоянната заетост

В Постоянната заетост няма нищо интелигентно. Всъщност според собствения ми опит тя често е една от основните пречки за успеха в работата, връзките и живота.

Заетото поколение трябва да се научи, че да си зает не е достатъчно. Претрупаният с ангажименти живот не

е задължително добре изживян. Натовареният график не е доказателство за голямо постижение. Заетостта нито гарантира успех, нито се равнява на успех. Американският философ Хенри Дейвид Торо, вдъхновил много лидери и мислители, е написал:

Не е достатъчно да си зает – и мравките са заети.

Въпросът е: С какво сме толкова заети?

Постоянната заетост може да започне с най-добри намерения, но по пътя губим връзката с това, което е истински важно, свещено и реално. Губим силата да разграничаваме. Толкова сме заети, претоварени и обсебени от графика си, че вече не сме отворени и достъпни за истината и красотата в живота си. Загубили сме се, но сме твърде заети, за да го забележим. Както гласи известната поговорка: „Животът е това, което ти се случва, докато кроиш други планове.“

Заетото поколение може и да постига „оптически успех“ – фасада на успех, но това не значи, че се чувстваме успели. Може да постигаме много, но често сме твърде заети, за да му се насладим. Прекалено сме заети с изплащането на ипотеката, за да се порадваме истински на дома си. Имаме любими, но сме твърде уморени, за да се любим. Имаме деца, които сякаш порастват твърде бързо. Имаме „страхотни приятели“, с които почти не се виждаме. Не си вземаме отпуски, предпочитаме дългите уикенди. Твърде сме заети, за да бъдем щастливи.

Постоянната заетост обикновено е престорен успех.

„Вълнението“ и „тръпката“ първоначално са опияняващи, но адреналинът скоро привършва. Изтощаваме се и сме принудени да избутваме деня на диета, състояща се от кофеин, стимуланти, агресия и други „наркотици“. Стремим се да сме постоянно заети – на всяка цена. „Чудото“ на постоянната

заетост не издържа на по-сериозна проверка. Не сме заети с нищо конкретно. Бъркаме адреналина с целеустременост. Постоянната ни заетост е фасадата и когато най-сетне престанем да бъдем заети, къщата се срува.

Постоянната заетост блокира виждането. Виждам това най-ясно, когато работя като личен съветник на ръководители на компании и организации – хората с визия, които всеки ден се борят да преодолеят постоянната заетост. Твърдо вярвам, че ръководителите не трябва да са постоянно заети. Лидерите са пазителите на визията. Те трябва да отделят време да медитират и да се фокусират върху основната истина на работата. Моята цел е да им помогна да се дисциплинират, така че да отделят време за цялата картина и за вдъхновение. Помагам им да водят с визия.

Да живееш с визия е талант от огромно значение за успеха в живота. Всички ние сме призвани от време на време да медитираме върху основната истина на живота си.

Заетостта може да те накара да се чувстваш важен, но важно ли е това, с което си зает? Това е интелигентен въпрос от типа, който задават добрите съветници. Според моя опит постоянно заетите хора са склонни да бъркат заетостта с успех, адреналина с целеустременост и усилията с ефективност. Робърт Дж. Шилър, професор по икономика в университета Йейл и автор на книгата „Ирационална жизненост“, пише:

Способността да фокусираш вниманието си върху важните неща е определяща характеристика на интелигентността.

Постоянната заетост не само че не е интелигентна, но понякога може да бъде направо безразсъдна. Най-безумният пример за постоянна заетост, който съм виждал някога,

беше когато работех на Нюйоркската стокова борса. Няма да назовавам компанията от Уолстрийт, защото не искам да я злепоставям. Тази компания поддържаше агресивна, твърда работна култура на дълго работно време, където от всички се очакваше да възприемат нагласата „започни рано, тръгни си късно“. Работата за тази компания беше преди всичко тест за издръжливост.

Една вечер видях как един от колегите ми си тръгва от офиса. Офисът беше голямо помещение, в което работеха сто финансови анализатори. Беше шест часът и изглеждаше, че Тери е тръгнал да се прибира у дома си.

– Тери, забрави си сакото! – извиках му аз.

– Ще се върна – отвърна Тери.

Но Тери не се върна. На следващата сутрин около 7:45 ч. видях, че Тери идва на работа и сяда на бюрото си. Наблюдавах го как сгъва старото си сако – това, което беше оставил в офиса през нощта – и го слага в куфарчето си.

– Значи все пак си забравил сакото си – отбелязах аз.

– Всъщност не съм – отвърна той.

По-късно, шептейки, Тери ме посвети в тайния ритуал, в който участва той (а по неговите думи и други), наречен „Двойното сако“. Тери обясни, че в усилията си да навият над сяпото настояване на шефа да започват работа рано и да приключват късно, той винаги оставя по едно сако на облегалката на стола си.

– Защо? – попитах аз наивно.

– За да оставя впечатлението, че винаги съм тук – прошепна Тери. По-късно научих, че „Двойното сако“ е обичайна маневра за противодействие на натиска да си постоянно зает.

През годините съм работил за много компании и организации, които възнаграждават заетостта, а не успеха. Техните служители работят в „култура на заетост“, която е

идеалната среда за отглеждане на нови сортове заетост и неефективност. Всички работят до късно, защото това се смята за признак на ангажираност. Всеки, който се осмели да си тръгне в 17 часа, очаква да чуе от колегите си глупави подхвърляния от сорта на „На половин работен ден ли работиш?“ и „За някои е позволено“. Постоянната заетост може наистина да е признак за ангажираност, но това е ангажираност без въображение. И не е гаранция за успех.

Отделните хора могат също да страдат от „етика на заетост“, която ги кара постоянно да се занимават с нещо. Добре е да помним, че целта на живота не е да си зает, а да успееш. Всеки член на Заетото поколение – включително и аз – трябва да е готов да пожертва заетостта в името на истинския успех. Често, едва когато се отървем от заетостта, визията се завръща, вдъхновението идва и можем да постигнем едно ново ниво на истински успех.